

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Cantvs Trigesimvs Et Trigesimvs Primvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

CANTVS TRIGESIMVS ET TRIGESIMVS PRIMVS.

CANCION XXX:

*Alas aues ligeras
Leones, ciervos, gamos saltadores,
Montes valles riberas,
Aguas ayres, ardores
Y miedos de las noches veladores.*

SENSVS.

*Aues pennata leues,
Leones, cerui, dama salientes,
Montes, valles, ripaque,
Aqua, venti, ardores,
Metusque nocturnum vigiles.*

CANCION XXXI.

*Por las amenas liras
Y canto de sirenas os conjuro
Que cesen vuestras iras,
Y no toquís al muro
Porque la Esposa duerma mas seguro.*

SENSVS.

*Per amenas liras
Et cantum Sirenium vos adiuro:
Ve cessent ira vestra,
Neque tangatis murum,
Ve Sponsa dormiat magis tuid.*

EXPLANATIO.

PROsequitur Sponsus, & indicat in his duobus cantibus, quemadmodum interueni-
tu amcenarum litarum, quæ hoc loco significant suauitatem, quâ prope semper
Sponsa in hoc statu potitur, ne non per Sirenium cantum, qui denotat voluprates,
quam anima iugiter experitur ac sentit, finem imponat, exterminetque vniuersas ani-
mæ operationes & passiones, quæ antea nonnihil obstabant, & amaritudinem aliquâ
intermiscebant, ne pacifico gustu ac suauitate frueretur. Hæ sunt inquit hoc loco phâ-
rasia & imaginatiuæ digressiones, quas adiurat & obtestatur vt cessent. Gemitum
quoque potentiam naturalem, irascibilem videlicet, & concupiscibilem, quæ pridem
aliquantulum molestæ erant, ad rationis obsequium adducit. Denotat præterea per
has liras & cantum, quod in hoc statu reducuntur ad perfectionem & medium ope-
rationis (quatenus in hac vita fieri potest) tres animæ potentia, intellectus nimirum,
voluntas atque memoria. Continet etiam prædicti Cantus, quomodo quatuor animæ
passiones, quæ sunt, dolor spes, gaudium & timor, mitigantur & ad rationis statum
redeunt, mediante satisfactione, & gaudio animæ, significato nomine litarum & Si-
renium Cantus, vt statim dicemus. Quæ omnia incommoda Deus cessare vult, vt sic
anima suauis, & absq; interpellatione fruatur delicijs, pace & suauitate huius vnionis.

Aues pennata leues.

Imaginatiuæ potentia digressiones, a-
ues leues appellat, vt pote quæ leuiter sub-
tiliterque hinc inde volitant, quæque sub-
tilibus volatibus suis amaricare solent vo-

luntatem, & gustum extinguere, tunc cum
in tranquillitate fruitur sapida amari cõ-
municatione. Has inquit Sponsus, adi-
urat se per amenas liras &c. id est, vt sic
quidem suauitas & delectatio animæ tam
abund.

abundans, frequens & fortis sit, ut ab eis impediti nequeat, sicut solebat antea, ut pote quæ ad tam sublimem statum necdum peruenisset, eas, inquam, nunc adiurat, quatenus à suis inquietis volatibus, impetibus & excessibus abstineant: quod eodem planè modo intelligendum est, ac in reliquis cantus particulis hoc loco explicandis: Cuiusmodi sunt hæc:

Leones, cerui, dama salientes.

Leonum nomine denotatur acrimonia & impetus potètiæ irascibilis: hæc quippe potentia audax atq; temeraria est in actionibus suis veluti leones. Ceruorum & damarum appellatione designat alteram potentiam animæ, videlicet concupiscibilem: quæ est potentia appetitiua duplicem habens effectum; Alterum formidinis, audaciæ alterum: formidinis effectus exercet, quando non inuenit res sibi congruentes, tunc enim se recipit, contrahit, ac formidat: atque secundum hos effectus assimilatur ceruis, qui, sicut vehementiorem potentiam concupiscibilem præ cæteris pluribus animantibus sortiuntur; ita etiam valde formidolosi & ignaui sunt. Audaciæ vero effectus exercet, cum res sibi convenientes inuenit, tunc enim minime se retrahit, aut timet, quin imo desiderijs & affectibus eas appetere & admittere audet. In quibus audaciæ effectibus, comparatur hæc potentia damis seu dorcadibus, quæ tanto concupiscibilis impetu feruntur in ea, quæ appetunt, ut non modo ad illa currèdo ferantur, sed etiam saliendo: idcirco enim salientes appellat. Itaque dum leones adiurat, impetus & excessus iracundiæ refrenat, cum vero cernos obtestatur, concupiscibilem potentiam corroborat aduersus timores & formidines, quibus hactenus retrahebatur. Et cum salientes damas adiurat, eiusdem desiderijs satisfacit, sed atque appetitus, qui antea instar damarum in-

quieti hinc inde saliebant, ut concupiscentiæ sitim expererent; cuius nunc satisfactum est per amœnas lyras, quarum suauitate potitur, & per Cantum Sirenum, quarum delicijs pascitur. Est tamè animaduertendū, quod nō adiurat Spiritus hoc loco irā & concupiscentiam (hæc quippe potentie nunquam ab anima absunt) sed adiurat ipsarum actiones molestas & inordinatas, quas leones, cerui & damæ salientes designant, hæc siquidem necessario ab hoc statu abesse debent.

Montes, valles & ripa.

Triplici hac dictione denotatur vitiosæ & deordinatæ actiones trium potentiarum animæ, memoriæ scilicet intellectus & voluntatis: quæ actiones tunc temporis deordinatæ & vitiosæ sunt, quando supra modum altæ sunt, & cum plus debito abiectæ & remissæ: aut certe licet omnino tales non sint, ad aliquod tamen extremorum declinant. Valles, quæ valde demissæ sunt, significant actiones earundem trium potentiarum minus perfectas, quæ expediret. Ripæ vero, quæ neque nimis altæ sunt, neque nimis demissæ, sed quia omnino planæ non sunt, aliquid de utroque extremo participat: denotat actus potentiarum cum excedunt, aut deficiunt in aliquo à medio & plano eius, quod iustum est; qui licet nimis deordinati nō sint (quod contingeret si vsq; ad peccati mortalis deordinationem perueniret) sunt nihilominus ex parte deordinati, siue in materia veniali, siue imperfectio- nis, etiā minimæ, in intellectu, memoria & voluntate. Has omnes actiones, quod æquū & iustum est excedentes, etiā per amœnas lyras & cantum supra dictum adiurat: Quæ lyra adeo promptas atq; ad effectum expeditas efficiunt tres animæ potentias, tamque imperisæ sunt circa operationem iustam sibi que competens; ut non solum vitiosæ

Ggg 2 non

non sint, sed neque de vitioso extremo aliquid participant. Sequuntur reliqui verus.

Aqua, venti, ardores

Metusque noctium vigilantes.

Per hæc quatuor intelligit Sp̄olus quatuor animæ passiones, quæ sunt, ut dictum est, dolor, spes, gaudium ac timor. Aqua denotant affectus doloris, qui animam excruciant; eo quod instar aquæ animam intrent; hinc Dauid de istis affectibus cum Deo loquens ait: *Saluum me fac Deus, quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam.* Ventorum nomine exprimuntur spei affectus: eo quod ad instar venti ferantur, ad desiderandum res absentes, quæ sperantur: vnde etiam inquit

Ps. 68. 1.

Propheta Dauid: *Os meum aperui & attraxi spiritum, quia mandata tua desiderabam:* quasi diceret, aperui os spei meæ, & attraxi ventum desiderij mei, quoniam expectabam & desiderabam mandata tua.

Ps. 118. 131.

Ardorum nomine intelliguntur affectiones passionis gaudij seu delectationis, quæ ignis instar, cor inflammant. Idcirco idem Propheta Dauid inquit: *Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.* quod idem est ac dicere, in meditatione mea exardescet gaudium. Metus denique noctium vigilantes designant affectiones alterius passionis, nempe timoris: qui affectus in viris spiritualibus, qui ad hunc statum matrimonio- nij spiritualis, de quo loquimur, nondum peruenerunt, grauissimi esse solent, interdum à Deo immitti tunc, cum aliqua ipsis dona vult conferre, prout superius diximus, qui timorem solent incutere, & pauorem spiritui, corpori etiam ac sensibus retractionem, eo quod non habeant corroboratam & perfectam naturam, illisque Dei donis assue-

Ps. 38. 4.

tam. Nonnunquam etiam proueniunt ex parte dæmonis, qui eo tempore, quo Deus largitur animæ recollectionem & suauitatem, in se ipso inuidia tabescens & ini- que ferens bonum illud ac pacem animæ, horrorem timoremque immittere satagit spiritui, ut sic boni illius fructuonem impediatur: idque interdum, quasi interius in spiritu illi misirando. At ubi videt, se ad intima animæ non posse per- tingere, utpote quæ in Deo valde intro- uerit & vnita est; extrinsecus saltem ingerit parti sensitiuæ euagationem seu instabilitatem, presuras, & dolores, horroremque sensui, tentans utrum hac ratione perturbare queat Sponsam in thalamo suo. Hos metus noctium vigilantes appellat: eo quod à dæmonibus proueniant; tum etiam quia illorum interuentu conatur malignus spiritus tenebras animæ diffundere, ut diuinam lucem, qua potitur, obscuret. Porro timores istos noctium excubitores ideo vocat, quia naturaliter suscitant & euigilare faciunt animam ab interno & suauissimo suo: tum etiam quia dæmones illos incutientes infatigabiliter vigilat, ut illos iniiciant.

Huiusmodi timores, quasi passivè ingeruntur spiritui virorum spiritualium siue à deo, siue à dæmone, ut nuper dixi. Nō enim nōc- ago de alijs quibusdam timoribus, terro- ribus vel naturalibus; nam huiusmodi habere timores, non spectat ad personas spiri- tuales; at spiritualibus concuti timoribus, propriè viros spirituales concernit. Has igitur omnes species affectuum, quatuor passionum animæ; adurat etiā am- tus, eas cessare & miscere faciens; qui- tenus ipse largitur Sponsam in hoc sua aptitudinem, vires, & satisfactionem in lysis an- cenis suauitatis suæ, & in Cantu Sirenarum suæ voluptatis; vnde non tantum nō regnent in anima, verine-

minis.

B.
Joan
à Cru

Oper
mysti
NI
12

minimam illi amaritudinem adferre possint. Tanta quippe est animæ celsitudo & stabilitas in hoc statu, ut licet antea, usque ad animam penetrarent aquæ doloris, cuiusvis rei, etiam peccatorum suorum, vel aliorum (quod maximè sentire solent personæ spirituales) iam nunc quamuis illa ponderet, non tamen sunt ei causa doloris, neque anxietatis sensibilis, neque etiam afficitur commiseratione, hoc est, anxio illius sensu, licet illius effectu & perfectione non careat. Deest namque in hoc statu animæ, quod erat in virtutibus infirmum, remanet vero, quod solidum, firmum atque perfectum est: in hac siquidem transformatione amoris accedit animæ, quod Angelis ut potè perfectè æstimantibus res dolore afferentes, absque sensu doloris, & exercitibus misericordiarum & commiserationis opera, absque sensu commiserationis: esto nõnunquam & in rebus quibusdam dispenser cum illa Deus, faciens ut illas sentiat, eamque pati sinat, ut ipsius meritum augeatur: uti cum B. V. matre fecit. Cæterum status iste naturâ suâ id minime patitur; neq; etiâ spei desiderijs angitur aut affligitur; cū enim iuxta præsentis vitæ conditionem contenta sit & satisfacta in diuina vnione, nil ultra sperare potest de ijs quæ sunt mundi, neque de his, quæ sunt spiritus, appetere; cum se videat ac sentiat Dei opibus referatam, potest tamen in charitate crescere. Vnde tam circa mortem, quam circa vitam conformis est diuinæ voluntati: in affectibus quoq; gaudij, qui intensiorem vel remissiorem effectum in anima producere solebant, iam nunc, neque illorum diminutionem animaduertit, nec illorū affluentia ei nouitatem adducit. Tanto siquidem gaudio plerumque potitur, ut ad instar natis nec minuat propter flumina ab illo digesta, neque pro-

pter ea, quæ in illud fluunt & intrant, accrescat: hæc namque est illa anima, in qua factus est fons aquæ, ut ait Christus apud D. Ioannem, *salientis in vitam æternam*. Tandem neque timores noctium vigiles ad ipsam accedunt: adeo quippe lucida, fortis & constans in Deo requiescit, ut nec tenebris suis eam obscurare, nec terroribus deterrere, nec valeant suscitare insultibus, ac proinde nulla res eam attingere, nec ei molestiam inferre potest: ut pote, quæ illis omnibus relictis ingressa sit, uti diximus, *in amœnum hortum concupiscentium*, vbi omnimoda pace fruitor, omnem suauitatem prælibat, & in omnibus delictijs delectatur, in quantum præsentis vitæ status & conditio ferunt. De huiusmodi enim anima illud Sapientis intelligitur: *Secura mens quasi iuge conuiuium*. Hoc est, secura & pacifica anima, est quasi perenne conuiuium: sicut enim in conuiuiis sunt dapes omnes palato sapidæ, ac diuersi musici concentus auditui suaves, ita in hoc iugi conuiuiis, quod habet anima in pectore dilecti sui, omnibus voluptatibus fruitor, omneraque gustat suauitatem. Nec putare debet lector, in his, quæ hæc tenus dicta sunt, verba nos multa congerere: profecto enim si exprimi deberet ea, quæ geruntur in anima ad hunc felicissimum statum perueniente, & verba & tempus deessent, & posterior pars eorum obscura & inexplicata maneret. Cum enim anima pacem, *qua exsuperat omnem sensum*, attingit, concisus & elinguis erit omnis sensus ad illam exprimendam, Sequitur Versus.

*Per amœnas lyras
Et cantum Sirenarum vos
adiuro.*

Diximus iam amœnas lyras significare:
Ggg 3) sua-

lis
ce

a
ca
T

13.
Joan
a Cru

Oper.
mysti
NV
129

EXPLANATIO

suauitatem animæ in hoc statu: quemadmodum enim lyrarum concentus repleret animam suauitate & recreatione, eumque ita absorberet & suspendit, ut à pœnis omnibus, & amaritudinibus alienum efficiat, ita hæc suauitas vsque ad eam animam in se conuertit, ut nullus ad eam dolor seu pœna appropinquet. Ideoque omnium potentiarum passionumque molestias adiurat, ut cessent propter suauitatem. Cantus quoque Sirenarum, prout etiam dictum est, exprimit assiduum voluptatem, quam possidet anima, cuius beneficio aduersariis omnibus & operationibus molestis est denudata, quæ in Versu, quem statim concinit, exprimuntur, nimirum
Vt cessent ira vestra.

Iras nuncupans præfatas omnes operationes & affectus deordinatos. Nam sicut ira est impetus quidam, rationis limites

prætergrediens, quando vitiosè operatur, ita vniuersi affectus & operationes à dictæ pacis & tranquillitatis animæ limitibus excedunt, dum in ea regnant, & idcirco ait

Et ne tangatis murum.

Murus designat vallum pacis, virtutum & perfectionum, quas habet anima, quibusque protegitur, qui est murus & propugnaculum horti dilecti sui. Quapropter in Canticis eam appellat: *Hortus conclusus soror mea*, proinde ne tangatis istum murum.

Vt Sponsa dormiat securius.

Id est, ut suauis se oblectet in tranquillitate ac dulcedine, qua ponitur in horto, quem est ingressa inflexo collo *super dalia brachia amat.*

CANTVS TRIGESIMVS.
SECUNDVS.

CANCION XXXII.

*O Nimsa de Iudea
En tanto que en las flores y rosales
El ambar perfumea,
Morà en los arrabales
I no querays tocar nuestrs ymbrales.*

SENSVS.

*O Nympha Iudaica
Interim dum inter flores & rosales
Ambarum fumificat,
Morare in suburbij
Et limina nostra nolite tangere.*

EXPLANATIO.

Sponsa loquitur in hoc cantu, quæ eum à dilecto suo secundum partem superiorum & spiritualem inter tam opulenta & præstantia dona deliciaque se collocatam contemplant, cupiens sese conseruare in pacifica & assidua illorum possessione, in quam à Sponso in cantibus antecedentibus intromissa est, anima aduertens fieri posse, ut pars inferior, scilicet sensualitas, possit tantum bonum impedire ac perturbare; istius partis inferioris motus atque operationes obestatur, ut in eiusdem potentis ac sensibiles conquiescant, neque limites regionis suæ sensitivæ transgiant ad inferendam molestiam ac perturbationem portioni superiori ac spirituali animæ: nec minimo quidem